SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 205. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 26, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го ЖОВТНЯ 1991 Ч. 205. РІК XCVIII.

Київські медики та міліціянти пікетують

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 16-го жовтня, перед початком пленарного засідання сесії Київської Міської Ради, біля центрального входу кількасот медиків розпочали пікетування.

Представники лікувальних закладів вимагають негайного підвищення заробітної платні у три рази для всіх категорій медичного персоналу. На розгляд сесії Міської Ради плянують подати цілий ряд вимог від терміново створеного страйкового комітету медиків. В разі невиконання вимог медики загрожують страйком.

Коло 16 годин пікетування Міської Ради продовжили співробітники місцевої міліції на чолі з начальником РВВС Ленінського району міста полковником Борисом Кондратюком. Вони вимагають передачі приміщення колишнього районового комітету КПУ районовому відділові міліції згідно з попереднім рішенням Міської Ради від 19-го вересня 1991 року. Але рішення Міської Ради не виконано. Більш того, 10-го жовткня 1991 року ухвалено інше рішення про передачу цієї будівлі в арендне користування міністерству зовнішніх зв'язків України.

В Чикаґо відкриється виставка А. Коломийця

Чикаґо. — Тут у п'ятницю, 1-го листопада, о год. 7-ій вечора в Культурному Осередку відбудеться відкриття 27-ої виставки олійних картин Анатоля Коломийця. Слово про мистця виголосить Дарія Маркусь. Виставка діятиме в суботу, 2-го листопада, від 10-ої год. ранку до 8-ої вечора, і в неділю, 3-го листопада, від 10-ої год. ранку до 6-ої вечора. Адреса Осередку: 2247 Чикаґо авеню захід, телефон — (312) 384-6400.

А. Коломиєць

Мистець здобув освіту в Бельгії, де навчався в Інституті св. Луки і Королівській академії образотворчих мистецтв. Прибувши в 1954 році до Америки, він продовжував активно творити.

Понад 400 артистичних творів А. Коломийця містяться в багатьох приватних колекціях і ґалеріях Арґентини, Австралії, Англії, Франції, Америки і Канади. Його індивідуальні виставки проходили в Чикаґо, Дітройті, Клівленді, Вашінґтоні, Філядельфії, Торонто, Ню Йорку, Лос Анджелесі. Денвері. Нещодавно твори мистця були відзначені на Бієнале у Львові, а в 1990 році його афіша здобула першу премію на конкурсі українського плякату „Етнос - майбутнє минулого", який відбувся в Києві.

Д-Р Я. ДЗИРА ВИСТУПИТЬ В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку влаштовує доповідь гостя з Києва, д-ра Ярослава Дзири на тему: „Михайло Грушевський в Україні від 1950 до кінця 1980 років". Імпреза відбудеться у четвер, 31-го жовтня, о год. 6:30 вечора в Домі НТШ, 63 Четверта авеню (між 9-ою і 10-ою вулицями).

ЗОРГАНІЗУВАЛАСЬ УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В ЛИТВІ

Торонто (СКВУ). — Як повідомляють з Вільнюса, Литва, там українці оформилися в громаду Українців Литви на чолі з Іваном Юзичем і Людмилою Жильцовою, секретаркою-координатором.

Громада отримала приміщення для організаційної праці, кімнату близько 35 кв. м., де звезено всі документи та підручну бібліотеку. Збори громади відбуваються щоп'ятниці й досі вже влаштовано багато різних річниць, урочистих відзначень, і цікавих зустрічей. А 12-го червня Вільнюська міська рада передала греко-католицькій громаді церкву св. Трійці, святиню, що довший час була Василіянським центром для українсько-білоруських епархій. Її історія пов'язана з іменами св. Йосафата Кунцевича, Митрополита Й.В. Рутського та інших і тепер перебуває у занедбаному стані. Вже почала надходити допомога з України. Побажана є й допомога зі Заходу, яку можна пересилати на конто в Римі: 001 1 16513 B, A.A. IOR, Cittadel Vaticano.

На своїх зборах громада обговорювала питання про вступ до СКВУ, але їй бракує загальних відомостей про саму організацію (статут, програма, тощо). Їм також було б цікаво отримати документи українських професійних організацій, які діють на Заході.

Всі підрозділи Громади Українців Литви — недільна школа, художня самодіяльність, група сприяння Рухові, випуск інформаційного вісника, радіопередачі та інші — активно діють. Створився і розбудовується Пласт. Громада запрошує укрїніцв діяспори відвідати Вільнюс.

Кримські татари домагаються компенсацій

Саки, (УНІАР). — У понеділок, 14-го жовтня, інформаційна група представників національних рухів кримських татар післала до Верховні Ради СССР і Верховної Ради України заяву про сплату мешканцям Криму татарської національности, які народилися в Криму до липня 1944 року одноразової матеріяльної допомоги в сумі 2,000 крб., згідно з постановою Кабінету міністрів СССР ч. 511 з 24-го липня 1991 року.

У заяві зазначується, що цей акт не зміняє питання про компенсації за репатріяцію кримських татар 1944 року, що мають бути сплачені повною мірою. Сума компенсацій громадянам згідно з розрахунками, що були подані Національним рухом кримських татар у 1974 році на адресу 25-го з'зду КПСС становила 4.41 біл.рублів за курсом 1961 року. В процесі підготови проєкту, висновків і пропозицій ВР СССР, затверджених постановою з 28-го листопада 1989 року, Національний рух кримських татар погодився на відкладення компенсацій.

Оскільки Союз вже не існує, обов'язок виплат і компенсацій за зростання процентів, на думку представників інформаційної групи народних рухів кримських татар, спадає від тепер повністю на Росію і Україну.

Л. Кравчук відбуває передвиборчі поїздки

Житомир (УНІАР). — Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук здійснив поїздку до Житомирської области. Він побував на виробничому об'єднанні „Хімволокно", що зараз переживає нелегкі часи через нестачу сировини і перебої з поставками, бо підприємство вийшло з союзного підпорядкування.

Л. Кравчук, відповідаючи на питання працівників об'єднання про дальшу ситуацію у сфері постачання, розповів про зусилля ВР і уряду України, спрямовані на розвиток і зміцнення економічного співробітництва з іншими республіками. Він повідомив, що вже в цьому місяці буде підписано економічну угоду на 1992 рік з Росією, Узбекістаном, Казахстаном, Азербайджаном, Білорусією та іншими республіками колишнього Союзу, завдяки якій трудові колективи матимуть змогу самостійно укладати угоди з підприємством інших республік. Голова ВР пояснив становище керівництва України у політичній, економічній, військовій сферах і відповів на численні питання.

Л. Кравчук зустрівся також з політичними і господарськими керівниками области. Він розповів про діяльність ВР, схарактеризував принципи постійних комісій, відповів на запитання. Голова ВР побував і у Коростенському районі области та зустрівся з представниками урядових органів і трудових колективів північної зони области.

Купуватимуть зерно за валюту

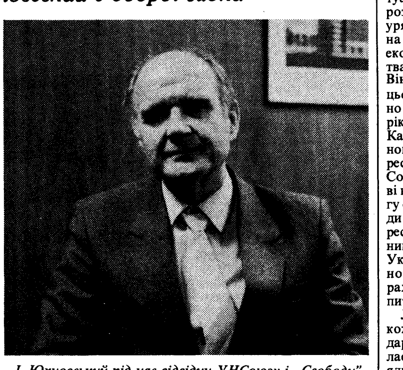
Київ. — Ще у понеділок, 14-го жовтня, Кабінет Міністрів України прийняв постанову про закупівлю зерна до державних магазинів за валюту.

Постановою передбачається дозволити приймати зерно твердої та м'якої пшениці, кукурудзи, рижу, гороху, інших зернобобових культур врожаю 1991 року, що відповідає вимогам за

(Закінчення на стор. 3)

І. Юхновський є доброї гадки

Джерзі Сиbudті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Голова Народної Ради України, академік Ігор Р. Юхновський, був одним із головних членів великої делеґації українських провідних мужів, що враз із головою Верховної Ради України Леонідом Кравчуком відбули політичні відвідини в Канаді та ЗСА. Проф. І. Юхновський погодився приїхати до нашої редакції, щоб дати інтерв'ю на тему своїх поглядів про сьогоднішній стан та майбутнє України, як один із кандидатів на президента України.

І. Юхновський під час відвідин УНСоюзу і „Свободи".

На наші запитання він відповідає спокійним, повздержливим тоном — немов важить на вазі кожне слово та кожну думку. Це не дивне, коли маємо перед собою людину, що зараз є кандидатом на президента, а рівночасно сповняє пост голови Комісії науки та освіти. Але, як знаємо, його діяпазон зацікавлення дуже широкий. Ще недавно він був ректором Інституту Теоретичної Фізики у Львові, однак зацікавлений живо у розвитку культурного життя, при тому і ентузіяст віднови молодечої організації Пласт у Львові, теплі слова якого про цю молодечу організацію ми мали нагоду заслухати в часі святочного заприсяження перших пластунів у Шевченківському Гаї у Львові в серпні 1990 року.

Але тепер він всеціло пірнув у політичне життя і має свої концепції дальшої долі суверенної України, які нам конкретно вияснює при зустрічі.

Коли питаємося його на початку нашої розмови про враження із поїздки в Канаду та ЗСА, яка саме в день нашої розмови кінчалася, проф. І. Юхновський оцінює її позитивно, хоча вважає, що таку велику групу політичного проводу теперішньої України можна було краще розділити для спілкування із канадськими та американськими чинниками та нашою громадою. Але на його думку відбуто ряд дуже позитивних розмов і зустрічей, які завершилися більше або менше дефінітивними домовленнями у різних ділянках економічного та політичного життя. Особливо у Канаді здобуто офіційну згоду на допомогу і співпрацю Уряду, а хоча це не вдалося всеціло у ЗСА, то все ж у висліді президент Джордж Буш рішив вислати в Україну для допомоги економічного та технічного розвитку, Корпус миру, який так успішно виконував вже своє завдання в інших країнах, що розпочинали свою будову. Але найважливіше на думку проф. І. Юхновського є те, що приїзд такої делеґації на Північноамериканський континент дав вкінці англосаксонському світові знати про українські стремління до повної незалежности і побороти протиріччя, які досі існували на тому континенті у відношенні до України. Напевно до загального успіху допоможе також заключна розмова із президентом Франції Франсуа Міттераном, що була ще у пляні поїздки на Захід.

— Ви є одним із кандидатів на президента України.

(Закінчення на стор. 3)

Білий Дім розглядає просьбу Москви про харчову допомогу

Вашінґтон. — Секретар Департаменту сільського господарства ЗСА Едвард Медиґен, який провів дев'ять днів у Совєтському Союзі, привіз президентові Бушеві нову совєтську просьбу про харчову та іншу допомогу. Білий Дім розглядає цю просьбу і погодився допомогти, хоч термін і маштаби допомоги покищо не визначені.

Різні американські джерела по-різному вказують суму, яку попросив від Заходу Міхаїл Ґорбачов: „Ню Йорк Таймс" пише, що совєтський президент просить харчову допомогу на суму 3.5 біл. дол., а „Вашінґтон Пост" повідомляє, що Е. Медиґен виніс враження, ніби Горбачов хоче дістати від 10 до 11 біл. дол. „Пост" пише, що Адміністрація відмовляється повідомити, скільки грошей Москва попросила від Вашінґтону, а згідно з повідомленням „Ню Йорк Таймс" Мадиґен рекомендував Бушеві надати Ґорбачову харчів на 1 біл. дол., хоч американський секретар Депар таменту вважає, що Совєтському Союзові голод не загрожує.

У розмові з репортерами американський Президент дав зрозуміти, що допоможе Москві. „Ніхто не буде голодувати і нічиє здоров'я не пострадає від браку ліків", — зауважив Буш, очевидно, маючи на увазі, що ЗСА дадуть Совєтському Союзові харчі і медикаменти. „ЗСА завжди були готові надати ґуманну допомогу", — продовжував Буш, однак підкреслив, що і Америка має труднощі. „У нас вистачає своїх проблем, які також вимагають видатків", — сказав Президент, який, як повідомляють, ще не вирішив, як відгукнутися на совєтську просьбу про допомогу.

У цій справі нема згоди: у Вашінґтоні сперечаються про те, чи взагалі потрібна допомога Москві і чи потрапить вона до тих, кому призначена. „Нема сенсу посилати продукти просто в нікуди, — зауважив член сенатської комісії з сільського господарства республіканець Ричард Луґар. — Із-за безгосподарности і корупції вони все одно не потраплять потребуючим".

Ґорбачов і компанія закликали Україну до Союзу

Київ (ПБ УНС, Р.Р.). — Тут у вівторок, 22-го жовтня до Верховної Ради України надійшло звернення М. Ґорбачова, Б. Єльцина, С. Шушкевича, Н. Назарбаєва, І. Карімова, А. Муталібова, А. Акаєва, С. Ніязова та А. Іскандарова тобто голів вісьмох республік, які підписали економічний договір.

У зверненні автори закликають парламент України приєднатися до економічноо договору, підписаного 18-го жовтня 1991 року у Москві, оскільки, як сказано у зверненні, вони „не уявляють Союзу без України".

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ і президент СССР Міхаїл Ґорбачов відкриють 30-го жовтня у столиці Мадриді міжнародну конференцію у справі миру на Близькому Сході. „Президент має намір бути присутнім на відкритті цієї історичної події", — сказав пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер, додавши, що нарешті „появилася можливість встановити мир на Близькому Сході". Крім ЗСА і СССР, у конференції візьмуть участь Ізраїль, Єгипет, Сирія, Йорданія і палестинці у складі Йорданської делеґації. Із всіх арабських країн лише Єгипет має дипломатичні відносини з Ізраїлем.

40 МІЛЬЙОНІВ АМЕРИКАНЦІВ, які дістають пенсію соціяльного забезпечення з 1-го січня дістануть підвишку. Їх пенсія збільшиться на 3.7 відсотка. Середня місячна пенсія пенсіонера без родини становить 607 дол., а в наступному році вона становитиме 629 дол. Середня місячна пенсія сімейної пари буде 1,067 дол. (в цьому році — 1,029 дол.). Зростання розмірів пенсій у 1992 році — менше від останнього підвищення 1988 року, але більше, ніж від 1984 до 1987 року. Збільшення пенсій перебуває у прямій залежності від зростання інфляції, а тому що інфляція в цьому році невелика, то й збільшення пенсій невелике.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА Джеймс Бейкер, який прибув у Париж для підписання міжнародної угоди у справі Камбоджі, зустрівся з в'єтнамським міністром закордонних справ Мань Камом і заявив, що Вашінґтон готовий негайно почати переговори про нормалізацію відносин з Ганоєм при умові, що В'єтнам добросердно візьметься за справу вияснення долі американців, які пропали безвісти під час в'єтнамської війни. За даними Пентаґону, під час в'єтнамської війни у Південно-Східній Азії пропало безвісти 2,300 американських військовослужбовців. 3-го жовтня ЗСА і В'єтнам видали спільне ком'юніке, в якому сказано, що будуть активізовані спроби розшуку тих, які пропали безвісти, а також повернення в Америку тлінних останків американців, що загинули.

КОЛИШНІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ закладник Джессі Тирнер, який провів у полоні понад чотири роки, зустрівся у середу, 23-го жовтня, у військовому шпиталі у Візбадені в Німеччині з жінкою Бадр, чотирирічною донечкою Джоан, яку ні разу досі не бачив, з матір'ю Естеллою Роненберґ і вітчимом Юджином Роненберґом. Зустріч відбулася за сніданком у їдальні бази військово-повітряних сил ЗСА. Після сніданку Тирнер повернувся під нагляд лікарів.

КОЛИШНІЙ СПІВРОБІТНИК Ради Крайової Безпеки підполковник морської піхоти Олівер Норт протягом двох годин відповідав на запитання журналістів, які зібралися з приводу презентації його книги „Під обстрілом". Журналісти в першу чергу цікавилися, чи знав Джордж Буш, в той час віцепрезидент, про використання грошей, одержаних від незаконного продажу зброї Іранові, для підтримки нікараґуанських партизанів, а якщо знав, то в якій мірі він був посвячений в деталі цієї операції. В середу, 23-го жовтня, газета „Ню Йорк Пост" назвала статтю на цю тему „Оллі: 'Буш знав' ", однак Норт, припускаючи таку можливість, ні разу не заявив прямо про поінформованість віцепрезидента. Підполковник сказав, що він особисто ні разу не передавав віцепрезидентові ніяких документів про дії американських установ в Центральній Америці і не знає про те, щоб такі документи передавали інші особи. Пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер відмовився прокоментувати твердження, що містяться у книжці О. Норта.

Є. ЛІҐАЧОВ МАВ СТАТИ ГЕНЕРАЛЬНИМ СЕКРЕТАРЕМ

Москва. — Як повідомив член комісії Верховної Ради Російської федерації, який займається розслідуванням обставин серпневого перевороту, на випадок успіху змовники плянували зробити генеральним секретарем ЦК КПСС колишнього члена Політбюра 71-річного Єґора Ліґачова. Член комісії Алєксєй Сурков заявив, що такий висновок можна зробити з документів, конфіскованих у путчистів.

Як відомо, 15 з них перебувають під арештом і очікують суду, переважно за статтею 64-ою Кримінального кодексу РСФСР („Зрада батьківщини"), яка передбачає смертну кару, як найвищу міру покарання. Шість осіб, як повідомляє АП, покінчили життя самогубством.

Ліґачова вважали головою консервативної партійної опозиції Ґорбачова. На 28-му з'їзді в липні минулого року Ґорбачову нарешті вдалося скинути свого суперника, хоч того підтримали міністер оборони Дмітрій Язов і голова КҐБ Владімір Крючков, і Ліґачов був згодом виведений зі складу Політбюра.

Його покищо ні в чому не обвинувачують і невідомо, чи був Ліґачов втаємничений у пляни змовників. Після свого падіння Ліґачов повернувся у Сибір і майже не появлявся на загальносоюзній політичній арені, хоч дав кілька інтерв'ю і залишився народним депутатом СССР.

„Щоб до кінця визначити розміри злочинів КПСС, — сказав А. Сурков, — ми повинні звернутися до Міхаїла Ґорбачова. Справа в тому, що коли ми звернулися до архівів ЦК КПСС, то виявилося, що колишній завідуючий загальним відділом ЦК Валерій Болдін передбачливо постарався перевезти найбільш цінні документи Політбюра в архів генерального секретаря, тобто в архів М. Ґорбачова. Доступ до них тепер неможливий".

А. Сурков звернувся до учасників переслухань з закликом вимагати всі архівні матеріяли, щоб дати повну об'єктивну оцінку діяльності КПСС.

У СВІТІ

РАДНИК МІНІСТРА ЮСТИЦІЇ РСФСР Владімір Ґулієв, коментуючи висліди переговорів між міністрами юстиції Росії Ніколаєм Фьодоровим і Німеччини Клявсом Кінкелем, заявив: „Російське керівництво вважає, що домагання німецької сторони про видачу Еріха Ґонеккера повинно бути задовільнене".

КУБИНСЬКИЙ КАРДІОЛОГ Гарбаділььйо Перез, один з лікарів Фіделя Кастра, попросив у понеділок, 21-го жовтня, політичного азилю в ЗСА. Він був одним з директорів Інституту серцево-судинних захворювань у Гавані і професором медичного факультету Гаванського університету.

30 МІЛЬЙОНІВ АФРИКАНЦІВ голодують в реґіоні, що знаходиться на південь від пустелі Сагари. Про це йдеться у звіті Міжнародного валютного фонду (МВФ). Найбільш тяжка ситуація є в Етіопії, Судані, Сомалії, Анґолі, Мозамбіку, Ліберії, Буркіна-Фасо. МВФ однак вважає, що причиною біди є не тільки клімат і воєнні конфлікти, але й неправильна економічна політика властей.

В ДАМАСКУ В СЕРЕДУ, 23-го жовтня, відбулася зустріч міністрів закордонних справ Сирії, Єгипту, Ливану і Йорданії. Метою її було виробити єдине становище перед початком мадридських переговорів з Ізраїлем. Передбачається, що кожна з цих арабських країн підпише двосторонній мирний договір з жидівською державою.

В СЕРЕДУ, 23-ГО ЖОВТНЯ, Юґославська народна армія обстрілювала з наземних і корабельних гармат Дубровнік на адріятичному узбережжі Хорватії. Продовжуються бої за місто Вуковар. Федеральний уряд закликав до мобілізації всіх сербів, що мешкають на території Хорватії і виступають за її приєднання до Сербії.

ПІВНІЧНА І ПІВДЕННА Кореї виступили зі спільною заявою, в якій вказується, що обидві сторони є готові до підписання важливої угоди, яка сприятиме послабленню напружености і ворожнечі між ними. З підписанням цієї угоди виникне реальна перспектива об'єднання Кореї.

ПРЕЗИДЕНТ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ Вацлав Гавел, виступаючи в середу, 23-го жовтня в Конґресі ЗСА, заявив, що його країна хоче стати асоційованим членом Північноатлантійського союзу. Він підкреслив, що, не зважаючи на останні зміни в Совєтському Союзі, побоювання щодо відновлення східньої експансії все ще залишаються.

Вислід IX Конкурсу Фонду СУА ім. Лесі і Петра Ковалевих

Жюрі IX Наукового Конкурсу Фонду СУА ім. Лесі і Петра Ковалевих у складі: проф. Леонід Рудницький, голова, проф. Марта Богачевська Хом'як і д-р Зенон Е. Когут одноголосно признало нагороди за наступні праці:

Перша нагорода у висоті 2,000 дол. — Мирон Б. Куропась: The Ukrainian Americans: Roots and Aspirations, 1884—1954", University of Toronto Press, 1991 517 pp.

Друга нагорода в сумі 1,500 дол.: Надя Дюк і Адріян Каратницький: „The Hidden Nations: The People Challenge the Soviet Union. From Lithuania to Armenia, the Ukraine to Central Asia", New York, William Morrow and Company, Inc., 1990, 284 rr.

Святочне вручення нагород відбудеться 9-го листопада 1991 року о год. 6-ій вечора у домівці СУА, 108 Друга авеню, Ню Йорк, в часі річних нарад Головної управи СУА.

Ділова комісія фонду СУА складає подяку членам жюрі за їхній труд і добру волю у доборі наукових праць для відзначень.

Управа СУА

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до четверга, 24-го жовтня 9,264 чеків-дивіденд, відсотки від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

234,770.78

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Розпачливий заклик потапаючого

У минулому тижні відбулося у Москві перше засідання зреформованого, цим разом 250-членного парляменту. З-посеред 12-ти членних республік Союзу, які ще формально залишилися після усамостійнення трьох балтійських країн — п'ять, між ними Україна — збойкотували це засідання. Читаємо у кореспонденції „Ню Йорк Таймсу" з 22-го жовтня ц. р., що заля була наполовину порожна і головуючий Міхаїл Ґорбачов очевидячки був схвильований, розгублений. Не промовляв, як це раніше робив з бравурною жестикуляцією, тільки відчитував похмурий опис політичної й економічної ситуації, переплітаючи заклики пересторогами і погрозами. Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" підкреслив у цій промові Ґорбачова пересторогу із замряченою погрозою опозиційним республікам, щоб вони не організували власного війська, бо це „небезпечно".

Можна сміливо зарискувати передбачення, що той заклик не матиме ніякого практичного наслідку. Окремі люди і Верховні Ради окремих республік перестали боятися, персональний авторитет Ґорбачова впав до нуля і сам він, як виявляється, цілком затратив розуміння дійсної дійсности. Він зачмелений ідеєю обов'язкового збереження у якійсь формі єдности СССР і ніяк не всилі зрозуміти, що треба переставитися на інші рейки державницької думки. Ґорбачов не всилі вдуматися в логіку недавньої промови через київську телевізійну станцію, заступника голови Верховної Ради України Івана Плюща: „...Настав історичний шанс, щоби відзискати нашу самостійність...Не хочемо надалі бути колонією..." Наприкінці своєї промови Ґорбачов повідомив, що якийсь новий текст — чи то союзового договору" чи „економічної єдности" переслано республікам, які відмовилися підписати пред'явлені їм проєкти обох таких договорів.

Суперник Ґорбачова Боріс Єльцин, президент Російської федерації, куди розумніший, він думає ширшими категоріями. „Ми вже підписали з Україною договір про співпрацю і чи вона тепер підпише економічний договір чи не підпише — будемо з нею співпрацювати". Ґорбачов не всилі зрозуміти і ніяк не може примиритися з фактом, що неприсутні на цьому засіданні у Москві країни не хочуть ніякого центру, бо вважають, що кожний московський центр — це панування над колоніями. У теорії Ґорбачов признає потребу рівности всіх членських республік і тому для заманіфестування цієї здогадної рівности викинув з назви „СССР" слово „Соціялістичних" та заступив його „Суверенних" — ця сама початкова літера. По суті це те саме, це жонґлювання словами зі залишенням давнього колоніялізму.

Виходить з цієї вістки в „Ню Йорк Таймсі", що найбільше турбує Ґорбачова формування національної армії у кожній неслухняній республіці. У тексті IV-го Універсалу з 22-го січня 1918 року поруч із мудрим історичним проголошенням „..Однині Українська Народна Республіка стає самостійною ні від кого незалежною державою українського народу є дуже нерозумне рішення, що Україна розпустить армію і матиме тільки національну ґвардію, бо житиме мирно з сусідами. Україна і тоді, 73 роки тому і тепер прагне жити мирно з сусідами та цілим світом, — але існують неділимці типу Міхаїла Ґорбачова і було б самогубством вірити їхнім миролюбним словам. Ґорбачов вислав був танки до Вільнюса і Риґи. Коли у прикордонній смузі між Литвою і Московщиною совєтські вояки вбили сімох литовських митних урядовців, то Ґорбачов запевняв президента Буша, який саме тоді був у Москві, що голова ҐПУ Крючков переведе слідство (тепер Крючков у слідчій в'язниці). Теперішня неприхована погроза Україні, Азербайджанові, Грузії і Молдові, щоб вони припинили творення власної армії — нереальний шантаж. У 1991 році не можна військовою силою примусити 55-мільйонову країну, щоб вона зреклася із свого рішення з власної волі та до згоди на дальший колоніяльний стан. Приборкування військом самостійницьких аспірацій було б самогубством для Москви в її нинішній ситуації і кінцем політичної кар'єри „незнищимого" Міхаїла Ґорбачова.

О. Т.

ПЕРШИЙ ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

В Україні йде тепер пожвавлена акція для вибору президента нашої країни. Згідно з постановою Верховної Ради вже 1-го грудня цього року відбудеться не тільки референдум — всенародний опит шляхом голосування про незалежність України, але й вибір президента. Верховна Рада запропонувала таке питання для незалежности: чи ви підтримуєте акт незалежности України постановлений Верховною Радою.

На пост президента України зголосило свої кандидатури вже понад 100 осіб. Та кожний кандидат, який могтиме станути до виборів, мусить виказатися сотнею тисяч підписів громадян, які підтримують його кандидатуру. Тож — як передбачують — кандидатів буде десь чотири-п'ять, не більше вісьмох.

Уже тепер в перших рядах стоять такі кандидати: теперішній голова Верховної Ради України Леонід Кравчук, колишній в'язень-дисидент а тепер голова Львівської Обласної Ради Вячеслав Чорновіл, вчений фізик академік Ігор Юхновський, колишній в'язень-дисидент правник Левко Лук'яненко і письменник Володимир Яворівський. Два перші мають найбільші вигляди здобути цей високий пост в новопроголошеній українській незалежній республіці. Леонід Крав чук зібрав вже понад чверть мільйона підписів і втішається великою підтримкою громадянства. Не меншу підтримку дістав вже і Вячеслав Чорновіл, який має понад 16 тисяч підписів, Левко Лук'яненко втішається підтримкою не тільки свідомої частини українського суспільства, але й шахтарів у Донбасі, має 140,000 підписів.

Та хтонебудь з них стане президентом України, візьме на себе велику відповідальність повести нашу країну до повної незалежности і повного самоврядування. Кожному з них повинна присвічувати постать першого президента України, що не тільки був мотором проголошення незалежности України, але й вів Українську Народну Республіку в тяжкий час війни і революції та чужих інтервенцій, Михайла Грушевського, що 125-ліття його народження саме тепер відзначають українці не тільки в Україні, але в усій діяспорі науковими конференціями і святковими імпрезами. Не легко буде нашим кандидатам на пост президента увійти — як це кажуть американці — в черевики Михайла Грушевського. В історії України маємо двох славних Грушівських — Тараса Шевченка і Михайла Грушевського (батько Тараса Шевченка звався Григорій Грушівський, Шевченко — це прізвисько). Тарас — поставив своє вогненне слово на сторожі свого народу, сказав нам хто ми і чиї ми діти, а Михайло — доказав нам, що ми нація з великим історичним минулим. **Так як Шевченко дав нам своє велике слово, що допомогло відродити і об'єднати народ, так Грушевський дав нам велику книгу — „Історію України-Русі", що удокументувала це наше велике минуле і визначила нас як націю.** „Історія України-Русі" — це немов пашпорт України і пашпорт українського народу, що презентує нас перед світом і доказує, що ми історична нація, яка у висліді ворожих наступів і загарбань попала у довговікову неволю.

Михайло Грушевський народився у давній українській родині в місті Холмі — колишній столиці українських удільних князів, що був деякий час і столицею князя Данила Галицького, який переніс сюди цю столицю з Галича під напором татарського наступу. Батько Михайла Грушевського, Сергій, був вченим-славістом. Михайло Грушевський студіював історію в Київському університеті під проводом першого національного історика професора Володимира Антоновича. Вже 28-річним молодим вченим дістав він катедру історії в найстаршому університеті в Україні у Львові і тут почав писати свою велику десятитомну історію України, що її перший том вийшов у Львові в 1898 році.

Та Михайло Грушевський не тільки вчений професор, він організатор наукового життя і політичний провідник. З новими можли востями що їх для відродження українського народу принесла революція в Росії він вже в 1905 році перенісся до Києва, залишаючись на пості професора історії у Львівському університеті, і тут у столиці України підготовляє своєю широкою діяльністю свою країну до самостійности і незалежности. Арештований під час Першої світової війни і засланий, він повернувся в Україну в 1917 році і тут очолив боротьбу України за незалежність. У березні 1917 року був обраний головою Української Центральної Ради, а після проголошення Четвертого Універсалу, що визначував Українську Народну Республіку, 29-го квітня 1918 року був обраний президентом нашої республіки. Хоч Грушевський не був вояком, як наприклад перший американський президент Вашінґтон, то на цьому пості він виказав повну відповідальність і мужність. Коли німецька окупаційна армія забажала розбити Українську раду і вислала вояків, щоб арештували членів ради, Грушевський не піддався насильству, хоч німецький офіцер стояв над ним із револьвером у руці, вимагаючи, щоб він підняв руки вгору; він сидів у президіяльному кріслі і запротестував голосною заявою, що він засуджує цю безсоромну напасть німецької окупаційної армії проти леґального українського уряду.

Хтонебудь із кандидатів на нового президента України буде обраний президентом проголошеної незалежної України, мусітиме мати перед очима постать першового президента Української Народної Республіки, і намагатись бодай в якійсь мірі виповнити свої обов'язки перед Україною і народом на прикладі нашого Вашінґтона — першого президента України Михайла Грушевського.

Ключі

Пригадую, немов це було вчора, коли прийшлося востаннє перекрутити ключами замки у брамі мого дому.

Раз угорі і раз унизу. Я ще раз приклала руку до важких дубових дверей, обіцяючи тихо, що я вернуся тут скоро, щоб їх тими самими ключами відомкнути.

Кожний із нас врятував щось у великомуісході крізь шляхи Европи і безмежний океан: один — улюблену картину, другий родинні знімки, ще інший — вишивку бабуні, а я ... ключі.

Два великі, важкі ключі із трьома зубчиками кожний, заржавілі від старости, зіпняті щільно протертим шкіряним ремінцем.

Довгі роки вони лежали у найтемнішому кутку шухляди в новому американському домі, що заступав той рідний, у Львові.

І ось тепер моя обіцянка таки сповнилася.

Перед кількома днями ключі повернулися до Львова, дбайливо як колись, приміщені у подорожній торбі.

У осінньому присмерку я станула біля брами, яку вони відкривали. Здавалося — треба лише вкласти їх у замок: раз угорі, а раз унизу, перекрутити двічі і все буде, як колись. Але в цій хвилині крізь вікна впало на вулицю різке світло лямпи, що її запалили чужі жителі мого дому, і ключі у моїй торбі застигли, набравши ваги каменів.

Я, немов злодій, через огорожу заглянула у город, де ховалися в бур'яні троянди, посаджені ще рукою моєї мами, і на дикий виноград, що взяв у свої обійми тісно цілу хатинку. Він червонів осінньою загравою, немов та справжня, що ішла до Львова зі сходу, в пропам'ятний день прощання з моїм містом.

І я чим скоріше пішла геть від того мого — не мого дому, темними вулицями мого — не мого міста, тримаючи сильно у руці ці ключі, які одні залишилися мені близькими.

О-КА

Марта Томенко

Стомився день

Стомився день
Відділились світло й тьма
Чорні сльози соняшникових зерен
скапували з оранжу сонця
Суха як безнадія рілля
їх не приймала
Минає вечір
Ніч над небокраєм
повишивала хрестиком зірки
Стомився день
у втомі жінка прилягла
щоб скроплена любов'ю
зачати суть життя.
*
Я собі зробила присвяту
на свято —
маленький букетик з рути
і м'яти
Ой руто-руто скапуєш
червоними пелюстками
а м'ята душить сльозами.

*
Ранньою старістю осінь
гасить в саду троянди
Сную нескінченно
поглядом гілки
вплітаючи їх в сиве небо
Чіткі гострі тіні
дороговказом спрямовані
на зиму
Листя надій покрутилось
порозпорпували охру землі
чорні кури
І видзьобують
день за днем.
*
Вранці вимий дочиста
поріг
щоб світло яке заливає
день
могло увійти до домівки
*
Вечір
Світло лампи
Концентричними колами
кружляє міль
У кільцях диму спочиває
бородатий фавн
мовчазно розпахкуючи трубку
на згаслому вулкані
біля підніжжя якого
я
Ніч
Світло лампи
Концентричними колами
кружляє міль
І точить-точить рядно
сподівань

Іван Самійленко

ДЦ УНР І УКРАЇНА СЬОГОДНІ

Ганебний провал серпневого державного перевороту в Москві, проголошення „Акту незалежности України" та припинення дій керівних органів Комуністичної партії Совєтського Союзу, а зокрема в Україні, були справді радісними й тріюмфальними подіями для українців на Батьківщині і у вільному світі. Вони прискорили і скріпили надію на повну й остаточну перемогу сил свободи над силами деспотизму і насилля.

І хоч ми свято вірили і віримо, що вільна і незалежна Україна буде, але в той же час сувора і невідступна дійсність нам і далі підказує, що шлях до цієї самостійности ще тяжкий і не такий близький, як цього нам хочеться. Бож говорити про те, що вільна і незалежна Україна вже є, було б не лише передчасно, але легковажно і навіть шкідливо, бо це притупило б нашу настороженість, а разом і готовість до тяжкої ще не закінченої боротьби, яка чекає нас.

Говоримо ми про це не випадково. Останнім часом поширились у наших громадах різні чутки, наприклад, ніби до Уряду УНР в екзилі пишуть, що „незалежна Україна вже є", що „уряд в Україні вже існує" та що „Уряд УНР в екзилі вже скінчив свою місію". Інші кажуть, що „до самостійної України ще далеко..." Питають: „Кому вірити?". А одночасно просять „сказати своє слово в цій справі".

Зрозуміло, що у цій, обмеженій змістом і обсягом статті, неможливо дати вичерпну відповідь на всі зауваги і питання. Про це напишемо детальніше іншим разом.

Як відомо, проголошення 24-го серпня ц.р. Акту незалежности України зовсім не означає, що Україна, в правовому розумінні, вже є суверенна і незалежна держава. Верховна Рада України, а точніше — комуністична більшість узалежнила правосильність цього закону від вислідів запропонованого ними всенародного голосування (референдуму), який має відбутись 1-го грудня.

Як уже повідомлялося в пресі, ДЦ УНР в екзилі ще 22-го серпня устами президента рішуче засудив цей принижуючий для українського народу референдум. Український народ, як відомо, вже самовизначився Четвертим Універсалом і Актом Соборности в 1918-1919 рр. і ми боремося не за проголошення незалежности України, а за відновлення її.

Трагедія наша ще в тому, що й до цього часу політичне життя в Україні не може позбутись комуно-московської антиукраїнської схеми, яка безпосередньо причинилася до тотальної фальсифікації української історії, зокрема періоду УНРеспубліки. Для прикладу подамо вийняток з промови Л. Кравчука, виголошеної у Києві в 1990 році в день святкування 73-ої річниці Жовтневої революції. Він сказав: „Жовтнева революція стала поворотним моментом в історії українського народу, яка обрала в 1917 році соціялістичний шлях розвитку" та що „на початку 1918 року збройні сили радянської України повністю очистили Україну від контрреволюційних сил..." Як бачимо, у виступі замовчано не лише трилітню війну Армії УНР з московсько-большевицьким аґресором, але і факт визнання большевицькою Москвою УНР, як незалежної держави, яку Кравчук вважає за „контрреволюцію"...

Отже, чи набуде сили закону Акт Незалежности України, чи буде відкинутий референдумом, день 1-го грудня для українського народу – вийнятково критичним. Від наслідків буде залежати у великій мірі май бутній статус України, в тому й визнання та встановлення безпосередніх дипломатичних відносин України з державами світу, а зокрема з Америкою і Канадою, як це підкреслили президент Буш і прем'єр міністер Канади Малруні.

І навіть „якщо під час референдуму, говорив Л. Кравчук, народ проголосує за вихід, то настане інший етап роботи, перехідний період виходу із Союзу, за тими законами, які є сьогодні; для цього дається п'ять років". „Тому, говорив далі Л. Кравчук, на цей період необхідна центральна держава з обмеженими функціями..." Звичайно, чи станеться так чи інакше, з існуючими законами, у великій мірі буде залежати від наста нови і рішучости українського народу, його союзників та симпатиків у світі.

Наступною, однією з най більш відповідальних проблем українського народу є вибори президента України, заряджені Верховною Радою також на 1-го грудня ц.р. Уряд УНР в екзилі рішуче стоїть по боці кандидатів антикомуністичної і самостійницької опозиції Руху, Народної Ради, демократичних і політичних пар тій і організацій та всієї патріотичної України. Хочемо вірити, що в цих виборах буде вільно, без шахрайства і застрашувань, висловлена воля українського народу. Вибір у грудні

(Закінчення на стор. 4)

Михайло Березовський

ПРОБУДИТЕЛЬ МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ

У цьому радісному історичному році, коли Україна проголосила свою незалежність, в цьому ж році припадає 180-річчя з дня народження великого сина західніх земель України Маркіяна Шашкевича.

У 1811 році у малому селі на західньому краю „білої 372-метрової високої гори Підлиссю", прийшов на світ перший пробудитель Галицького народу, народу який через жорстоке переслідування і поневолення, був приспаний долею історії. Ще ж бо довгий шлях мандрівки українського народу до дійсної самобутности. Стартуючи ці „мандри" від „Русі України", почерез славну козаччину, часів Шевченка, Грушевського, Івана Франка, Лесі Українки та багато інших світочів, почерез короткий період визвольних змагань 1910-1920 років аж до т. зв. сьогоднішніх модерних часів старт цей врешті закінчився фіналом проголошення Української Незалежности.

Здавалось, що в цьому застої перед приходом Шашкевича на світ, пошесть денаціоналізації уже завершила своє діло. Однак українська земля вигоїла хворобу і рани денаціоналізації, і сьогодні українська нація починає бути здоровою, як вода з гірських джерел. Виростав Маркіян безжурно в селі Підлиссі, на тлі лисої білої гори, лисої, бо з півдня дощі і спека не дали цій горі вкритись зеленню. Із цієї назви прибрало назву село Підлисся, тепер Піддлісся, і також містечко „Білий Камінь". Ще за життя М. Шашкевич не залишив заповіту, щоб його поховати на цій Білій горі, як це зробив Тарас Шевченко заповітом, „Як умру, то поховайте". Це вже в пізніших роках в 100 річні роковини **в 1911 році на парцелі 1238 на білій горі сумою 1,623.15 корон, побудовано пам'ятник у формі вежі з хрестом на вершку.**

Першу пожертву занотовано в касі Народного дому в Олеську 1904 року. Почин до цього відзначення дала Централя Просвіти у Львові з філіями, які поставили собі за ціль, поставити ім'я Шашкевича на високий п'єдесталь і культ його поширити на народ. У тому ж часі в місті Золочеві постало Товариство ім. Маркіяна Шашкевича, яке очолив о. Володимир Кальба. Однак несподівана його смерть у 1912 році, а далі Перша світова війна, були чинником застою товариства, яке в той час очолив відомий громадськиий діяч у Золочеві, адвокат д-р Тадей Ваньо.

Вісімнадцятьрічним юнаком, Маркіян, а це у 1829 році вступив він до духовної Семінарії у Львові, щоб здобути богословські науки. Перші шкільні кроки він почав в німецькій школі в Золочеві, а в — латинській у Бережанах. Ціллю батьків було бачити сина священиком, бо й батько був священиком. Уже на своїх початкових поетичних поривах зі знанням сотень народних пісень і оповідань, він видобував з надр українського народу історію, відчуваючи що прийшов час збудити народ до рідного слова. З переконанням в серці він висунув на денне світло народу, заклик: „Руська мати нас родила, Руська мати нас повила, Руська мати нас любила, Чом же мова їй не мила? Чом ся нев всидати маєм? Чом чужую полюбляєм". І цей встид на жаль, не відбився гомоном серед народу, бо він, український народ, під пресією ворогів чужої мови навчився, а своєї й не знав. У 1830 році Маркіян і його два товариші — Михайло Базилевич і Микола Антонович опустили університетські виклади, і пізно ввечері вернулись до бурси. За це ректорат виключив Маркіяна з семінарії із забороною вступу на філософічні студії. Після дворічних інтенсивних намагань, Маркіяну Шашкевичеві вдалося дістатися знову на університетські студії. Поза університетом Маркіян не дармував, він навчився дуже багато і збагнув глибше життя. У 1833 році Маркіян вступив, але як екстерніст на богословські студії.

Вдоволений він був наукою і в цьому році з його пера постає „Син Руси". „Дайте руки, юні друзі, Серце к серцю **най припаде, Най счезають тяжкі туги, Ум охота най засяде, Разом, разом! кто сил має, гоніть з Руси мраки тьмаві, Разом, к світлу, други жваві". В 1834 році** Маркіяна прийнято як питомця Духовної Семінарії, а в 1835 році Маркіян виголосив проповідь українською мовою в храмі Св. Юра у Львові, і це була велика подія у церковному житті в Західній Україні. Творчі роки Маркіяна Шашкевича, у 1836-1837 — видають славну „Русалку Дністровую". Мрія Маркіяна була видати збірку народних пісень, казок та інших статтей молодих товаришів з „Руської трійці" Вагилевича і Головацького, і назвати цю книжку „Зоря". Однак, назначений урядом український цензор Венедикт Левицький вирішив, що першої української книжки на Західній Україні не вільно друкувати. Але не все вийшло в некористь Шашкевича, Митрополича консисторія і Ректорат Семінарії, не бачили нічого злого у цьому, щоб видати „Зорю".

І так через знайомство Головацького у Мадярщині, в Будапешті, справу видання „Русалки Дністрової" щасливо довершено. Гроші на видання подарував отець Микола Верещинський директор головної школи в Коломиї. Отож, у Будапешті напечатано 1,000 примірників „Русалки Дністрової", з них 100 вислано до Відня, а 900 до Львова.

(Закінчення на стор. 4)

З БІЛОГО ДОМУ ПОВІДОМИЛИ, що у кінці листопада президент Джордж Буш має намір відвідати Японію, Корею, Сінґапур і Австралію. Поїздка Президента на Далекий Схід триватиме два тижні. Це закордонне турне стане 21-им за час перебування Буша на пості Президента. Голова американської Адміністрації залишить столицю 26-го або 27-го листопада. День Подяки (28-го листопада) застане Буша в Японії. Другий рік підряд Президент буде далеко від батьківщини в це американське свято. Торік Дж. Буш зустрів День Подяки в Савдійській Арабії. Президент завершить свою поїздку по країнах Сходу 7-го грудня відвіданням Гавайських островів, де візьме участь в церемонії з приводу 50-річчя атаки японської авіяції на американську фльоту у Перл Гарборі.

І. Юхновський...

(Закінчення зі стор. 1)

Як представляється ваша передвиборча праця, коли ви в так гарячому часі перебуваєте поза границями України? — питаємо нашого гостя.

— Я вже повертаюся домів та розпічну передвиборчі відвідини. Я повний надії, що здобуду тих 100,000 голосів, які потрібні для іменування і що при кінці нас залишиться не більше як 10 кандидатів, а може і ще менше. Розуміється, я не маю надії на прихильність в усіх областях, але я маю довкола себе багато мудрих людей, які допомагають мені порадою та своїм досвідом. В іншому випадку я не був би у силі провадити Народною Радою, а також тепер кандидувати. Тут підтримує мене також морально моя прегарна родина, на зустріч з якою я вже дуже чекаю. Певно, деякі кандидати, як Л. Кравчук чи В. Чорновіл мають цілі свої штаби, але я завжди зайнятий іншими справами, а передусім уважаю будівництво України важливішим, як вибори президента. Вкінці єдиний носій влади є таки народ, від якого залежить референдум і його вислід.

— А чим ваша політична „плятформа" різниться від цієї, що її наголошує Л. Кравчук?

— На мою думку Україна не може бути ізольована, а відкрита. Україна не вийде із економічної кризи, як не буде підніматися Росія і тому повинно бути внутрішнє порозуміння поміж цими двома народами, тим більше, що зі сильним не можна боротися. Тому я за добрими стосунками з Росією, як також за тим, щоб дати свободу меншинам, які живуть на нашій території. Етнічні меншини повинні мати право плекати свою культуру, а навіть в деяких областях треба буде ввести двомовність, хоча офіційною мовою таки треба залишити українську. Плюралізм і демократія мусять існувати особливо коли йдеться про культурне життя і навчання, а школи повинні бути відділені від Церкви, як і Церква від школи.

— Чи ви розраховуєте на допомогу інших західніх держав?

— Це конечне для розвитку нашої технології, яка стоїть позаду держав Заходу. Коли йдеться про небезпеку голоду, то він в найближчому часі Україні не грозить і тут ми не потребуємо допомоги, але Україна є перед загрозою знищення скотини. Саме тут тепер потрібно допомоги Заходу у постачанні фуражу у формі кукурудзи і соєвих концентратів і це ми вже маємо обіцяне з Канади та Мадярщини.

— А чи можете нам сказати на яких зразках із Заходу спирається тепер українська економічна концепція?

— Найближча тепер нам стала Австрія. Перед кількома місяцями, коли я відвідував в Швайцарії Економічну раду Европи при ООН, ми саме говорили на цю тему, хто може бути тепер допоміжним Україні, особливо у встановленні економічних вартостей. Представник Економічної ради Джеральд Гінтереґґер сам австрієць, пригадуючи дружні зв'язки Австрії із Західньою Україною ще із часів перед Першою світовою війною відразу запропонував допомогу Австрії, яку підтвердив відтак канцлер Австрії Франц Враніцкі, обіцяючи, що Австрія буде тепер зовсім відвертою для зв'язків з Україною, включно із границями. Може це допоможе знайти нам і валютну рівновагу.

— Як ми вже при цій темі, то чи можете нам дещо вияснити, як буде тепер із валютою в Україні?

— Це доволі складна справа, яку стараємося якнайкраще розв'язувати. Вже загально відомо, що задумуємо випустити до часу друку власних грошей купони, які тепер мають бути виготовлені у Франції. Купонами будемо платити, але рівночасно з тим мусимо кинути на ринок більше товару, який населення могло б купувати за ці купони. Впоряд із цим повинно йти роздержавлення майна і виробництва, але цей процес є дуже складний.

— Коли будуть впроваджені купони, а відтак нові гроші, що станеться із майном людей, що вони мають тепер у рублях?

— На мою гадку ті, що мають ощадности на книжечках повинні стати власниками акцій державного майна, тому, що в теперішній ситуації держава не є в стані виплатити поодиноким людям їхніх грошей. Така система повинна добре працювати і бути вигідна для усіх. Україна є багата країна і вона може сама себе втримати при відповідній господарці і максимальній дії поодиноких областей. Як це все розвинеться, покаже майбутнє. Тепер усі наші зусилля мусять бути спрямовані на референдум 1-го грудня, а далі... побачимо. Я, однак, оптиміст та вірю, що референдум вийде у нашу користь.

Купуватимуть ...

(Закінчення зі стор. 1)

якістю. Прийматиметься зерно на таких умовах тільки з господарств, які виконали державне замовлення з його продажу і забезпечили власну тварину концентрованими кормами. Продаж матеріяльно-технічних ресурсів і товарів народного споживання за зерно продане державі за вільно конвертовану валюту не провадитиметься. Розрахунки за продане зерно будуть полагоджені у 1992 році.

Кабінет Міністрів наказав міністерству зовнішньоекономічних зв'язків, міністерству фінансів, міністерству сільського господарства України, державному комітетові України хлібопродуктів за погодженням з Національним Банком України розробити впродовж тижня порядок обліку і розрахунків за зерно врожаю 1991 року, що продається за вільно конвертовану валюту.

Міністерству статистики і державному комітетові хлібопродуктів доручено завести від 1-го листопада 1991 року до 1-го травня 1992 року щомісячне звітування про закупівлю у господарств зерна за вільно конвертовану валюту.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку

запрошує членів й українське громадянство на

ДОПОВІДЬ

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ В УКРАЇНІ ВІД 1950 ДО КІНЦЯ 1980-их РОКІВ

яку виголосить

д-р Ярослав Дзира

з Києва

що відбудеться

в четвер, 31-го жовтня 1991 р., о год. 6:30 веч. в домі НТШ в Ню Йорку,
при 63 Четверта авеню, між 9-ою і 10-ою вул.

Управа НТШ

Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку

запрошує членів й українське громадянство на

ДОПОВІДЬ

СУЧАСНА ПОЛІТИЧНА Й ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

яку виголосить

проф. Володимир Василенко

гість з Києва

дорадник у міжнародних справах для Верховної Ради України, Міжнародної Комісії і міністра заграничних справ України

що відбудеться

у суботу, 2-го листопада 1991 р. о год. 5-ій веч. в домі НТШ в Ню Йорку
при 63 *Четверта авеню, між* **9-ою і 10-ою вил.**

Управа НТШ

Школа Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку

ВЛАШТОВУЄ

КОНЦЕРТ

„ЛЬВІВ'ЯНКИ"

Тріо бандуристок: Христини Залуцької, Олі Войтович та Олі Герасименко

Лавреата Всеукраїнського Конкурсу - Випусники Львівської і Київської Консерваторій - Нагороджені золотими медалями в Україні.

В програмі твори сучасних українських композиторів, українські народні пісні та твори світової клясики.

НЮ ЙОРК, Н. Й. – П'ятниця, 1-го листопада, год. 7-ма веч., заля Літературно-Мистецького Клюбу, 136 - 2-га авеню
СТЕМФОРД, Конн. – Субота, 2-го листопада, год. 6-та веч., заля св. Володимира
ГАРТФОРД, Конн. – Неділя, 3-го листопада, заля Українського Народного Дому
НЮАРК, Н. Дж. – П'ятниця, 8-го листопада, заля церкви св. Івана Хрестителя
ЙОНКЕРС, Н.Й. – Неділя, 10-го листопада, заля СУМ-у
НОРТ РОЙОЛТОН, Огайо— Вівторок, 12-го листопада, заля церкви св. Трійці

ПОДЯКА

Всім добрим людям, які врятували мене

Я, Великодна Ольга, висловлюю свою щиру подяку всім, хто відгукнувся на мою біду і підтримав мене в тяжку хвилину. Мої рідні земляки, ніколи мені не забути вашої ласки, якою ви мене оточили, ваших молитов, якими ви просили Бога за мене. Для мене сталося чудо — я знову самостійно можу ходити, і це завдяки вашій допомозі. Біля тисячі листів я отримала від людей, які мене навіть ніколи і не бачили; низький вам усім уклін за те, що не забули рідної мови, добрих українських звичаїв, будучи так далеко від рідної батьківщини.

Тяжко бути відірваною від рідної землі, без батьків, та ще й хворому. Але мені пощастило — на моє щастя мною опікувалась родина Масників, які тут, на цій землі стали мені другими батьками. Тяжко бути відірваною від друзів, але коли я вступила на поріг церкви св. Андрія, то зрозуміла, що я не одна. Тут я зустріла таких чудових і теплих людей, як подружжя Ґарбери, Богданові, Шморгуни, Кохно, Матули, Євичі, Лімонченко, Пилишенко, Базилюк, Лак, Барнай, Кравець, Варварів і багато інших.

З теплом мене зустріли люди в церкві Святої Родини. Завжди буду пам'ятати як щиро мною опікувалась Марта Перейма, як багато уваги мені приділила Теодосія Кічоровська.

Особиста подяка приятелеві Снігурі, д-ові Леміщці, Олесеві Тимошенкові та Осипові Зінкевичеві, які дуже помогли мені в моїй справі.

Всім, всім, любим, дорогим землякам і добрим друзям ще раз низький уклін і щира подяка.

З повагою до Вас, завжди з Вами

Ольга Великодна

Інститут-Заповідник М. Шашкевича відзначує 180-річчя свого існування

В дні 6-го листопада ц. р. проминає 180 років від дня народження Маркіяна Шашкевича, поета, новатора, революціонера, який своєю творчістю започаткував нову добу в українській літературі в західній Україні.

Своєю рішучою й відважною дією враз зі своїми друзями Львівської семінарії започаткував одночасно добу поступу й національного відродження в історії західньої вітки українського народу, що тоді знаходилася під пануванням австро-угорської монархії.

З часу виступу Маркіяна Шашкевича його ім'я стало прапорним єднанням західньої вітки українського народу зі своїм материком, в тому часі був підневільним царської займанщини.

Щоб гідно вшанувати М. Шашкевича у 180-річницю від дня його народження Інститут-Заповідник у Вінніпезі вирішив видати з цієї нагоди покладені на музику його вірші.

Пісенна антологія Маркіяна Шашкевича вже в друку. В її появі беруть участь композитори й музикологи України й діяспори. Почесну редакційну колеґію творять: Євген Вахняк (Львів), Андрій Гнатишин (Відень), Юрій Гнатюк (Вінніпеґ), Ольга Дутко (Прага), Микола Колесса (Львів), Зенон Лавришин (Торонто), Ігор Соневицький (Ню Йорк), Сергій Яременко (Едмонтон), Юрій Богдан Янівський (Львів).

На зміст пісенної антології М. Шашкевича складається біля 40 творів. Понад десять з них появляють ся вперше.

Замовлення на видання вже приймається. Зложені пожертви на антологію можна відтягнути від податків. Хто надішле пожертву в сумі 50 дол. і більше, отримає публікацію даром і посвідку для податкових цілей.

Юрій Гнатюк

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, несподівано відійшов у вічність дня 29-го вересня 1991 р. на 76-му році життя в Чикаґо, Ілл.

наш найдорожчий і незабутній

МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

СТЕФАН БЕЛИЧКО

Цією дорогою складаємо щиросердечну подяку монс. о. Василеві Білінському, парохові церкви св. Йосифа в Чикаґо за переведення похоронів і прощальне слово під час Служби Божої в церкві св. Йосифа та похоронення покійного на місце вічного спочинку.

Дякуємо хорові з церкви св. Йосифа за відспівання так гарної Панахиди в похоронному заведенні. Дякуємо за квіти і пожертви на Служби Божі. Дякуємо за численну участь в похоронах.

Нехай Всевишній винагородить всіх сторицею.

Залишені у глибокому смутку:

дружина — МАРІЯ
син — БОГДАН з дружиною ҐЕЙЛ
внуки — ПЕТРО, НІКОЛ, ЮСТИНА

Всі датки призначені для дітей Чорнобиля.

Ділимося сумною і болючою вісткою, що дня 29-го вересня 1991 р. упокоївся у Бозі

наш найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО та ДІДО

бл. п.

АНТІН ЛИКТЕЙ

проживши 81 рік життя.

Горем прибиті:

дружина — АННА
син — ЮРІЙ з дружиною МИХАЛІНОЮ
внуки — ЮРІЙ з дружиною ЛОРОЮ
ЄВГЕН, АНДРІЙКО і ДАНЧИК
шваґер — МИХАЙЛО БОДНАР з родиною
свати — КАТРУСЯ і ВОЛОДИМИР ПАПУГА
та ближча і дальша родина

Українське Лікарське Товариство Північної Америки
Відділ Метрополії Ню Йорк - Ню Джерзі

повідомляє членство та українське громадянство, що 6-го вересня 1991 р. відійшов у вічність

бл. п. д-р мед.

Володимир Онуферко

довголітній член УЛТПА, меценат церковних і громадських установ.

В 40-ий день його смерти просимо про молитви.

Ділимося з пластунами сеніорами сумною вісткою, що 21-го жовтня 1991 р. відійшов на „Вічну Ватру" наш

Начальний Пластун, пл. сен. керівництва

Юрій Старосольський

ПОХОРОНИ — в суботу, 26-го жовтня на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Закликаємо пластунів сеніорів прибути в однострoях і з курінними прапорами.

Складаємо наше глибоке співчуття дружині Оксані, донці Анні, сестрі Уляні та дальшій родині покійного.

Крайова Булава
Уладу Пластового Сеніорату

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці

у глибокому смутку ділиться сумною вісткою з членами й українським громадянством, що 21-го жовтня 1991 р., у Вашинґтоні, Д. К., на 84-му році життя відійшов у Божу Вічність

бл. п. проф. д-р права

Юрій Старосольський

дійсний член Історично-Філософічної Секції НТШ, колишній довголітній голова Осередку НТШ у Вашинґтоні, Д. К., колишній член УВО, професор Українського Вільного Університету у Мюнхені й Українського Католицького Університету у Римі, автор наукових статтей й університетських підручників з ділянки права, Начальний Пластун, автор багатьох праць і статтей на виховні теми у пластових журналах, а також автор багатьох статтей на політичні теми в українському щоденнику „Свобода" і провідний член Патріярхального Руху.

Похоронні обряди будуть довершені у п'ятницю і суботу, 25-го і 26-го жовтня 1991 р. у Вашинґтоні, а після цього тіло покійного буде похоронене на українському православному цвинтарі св. Андрія у Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині Оксані, дочці Анні, сестрі Уляні Старосольській-Любович і братанкові Володимирові Старосольському висловлюємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Музейний бенефіс в Клівленді

У суботу, 21-го вересня, 1991 Союз Українок Америки, Округа Огайо, влаштував Музейний Вечір. Цей елегантний бенефіс на будівельний фонд Українського Музею в Ню Йорку відбувся в Клівендському Музеї Природознавства. Окрім цікавої програми та смачного буфету, гості мали нагоду приватно оглядати цей надзвичайний музей.

Голова Окружної Управи Іванна Шкарупа привітала гостей і передала слово ведучому програмою Ричардові Расдові, коментаторові радіостанції WJW-TV8. Р. Рас, в англійській мові, підкреслив важливість підтримки Українського Музею в Ню Йорку, а Дарія Сопка по-українськи розповіла його історію, досягнення і потреби. СУА є засновником Українського Музею і продовжує його підтримувати, хоч він уже 14 років є самостійною інституцією. Успіхи Українського Музею призвели до проблеми: теперішнє приміщення є надто мале, він конечно потребує нового будинку.

У концертовій частині програми виступали Люда Аникієнко-Ґросман на віьончелі і Дозя Сиґіда-Кріслата на фортепіяні. Разом вони виконали твори М. Лисенка „Елегія", С. Гулака-Артемовського „Стоїть явір над водою" і К. Кукловського „Ноктюрн". Опісля меццо-сопрано Люся Лещук, співачка Клівлендської опери, заспівала „Києве мій" і „Два кольори".

На закінчення програми Дарія Городиська дала пояснення до збірки афіш мистців з України, що є власністю Українського Музею.

Смачний буфет, який складався з різних закусок і розкішних тортів, був приготовлений членками відділів СУА.

Щира подяка за успішно зорганізовану імпрезу належиться Діловому комітетові, до якого входили: Ліса Кусяка — заступниця, Неоніля Винярська, Лідія Вирста, Мирося Голубець, Надія Дейчаківська, Оля Дем'янчук, Ірина Кашубинська, Ніна Кострик, Дозя Кріслата, Дора Сторожинська та Іванна Шкарупа під проводом голови Дарії Басалик, музейної референтки Округи.

Цей приємний вечір дав чистого прибутку 4,200 дол. на Будівельний фонд.

Марта Мартинюк-Боднар

Пробудитель...

(Закінчення зі стор. 2)

Однак Львівська цензура не дала на це „зеленого світла", і ці примірники побачили світ аж у 1848 році — в році, коли прийшла Весна народів. Тоді звільнено „Русалку" від конфіскати. 7-го червня 1843 року улюблений народом о. Маркіян Шашкевич на 31-му році свого трудолюбимого життя заснув навіки. Дружина Маркіяна Шашкевича пережила його і двох синів смерть, і ще довгі роки боролась з матеріяльними злиднями. Це лише коротко з історії поета в його 180-річчя з дня народження. У місті Золочеві, на вічевій площі, буде побудований пам'ятник Маркіянові Шашкевичеві. Збірка грошей на цей пам'ятник почалась ще у 1990 році в місті і селах Золочівщини. Повідомлялось в газеті Золочівського „Народного Слова", що здвиг народу 6-го листопада 1991 року на „Білій горі" у Підлиссі, буде найчисленніший за всі попередні часи в історії. Газета ця, закликала також діяспору до участи і жертвенности на пам'ятник.

А ось вірш Маркіяна Шашкевича неначе б продуманий поетом для нашої радости в річницю проголошення незалежности України...

Радість, радість, Галичани,
не загостить більше враг.
Греми, Дністре, шуми, Сяне,
не прискоче вовком лях.

Слідує вірш І. Грабовича на могилі Маркіяна:

Честь Ти на віки, честь Маркіяне!
Честь Ти складає весь край;
А нім нам краща доля настане, —
Духом над нами вітай!..

ДЦ УНР...

(Закінчення зі стор. 2)

мусить стати виразником української душі і єдности всіх громадян України.

Кожен народ має борців за національне визволення. Борці за свободу своїх народів стали президентами у своїх країнах, які звільнилися від комуністичного ярма. В Угорщині — Арнад Гиюнц, в Чехо-Словаччині — Вацлав Гавел, в Польщі — Лєх Валенса, в Болгарії — Желю Желєв. Усі вони свого часу були політв'язнями, а тепер народи довірили їм керувати державами.

В Україні не бракує таких героїв. Між ними ми бачимо Левка Лук'яненка, адвоката за професією, що відбув 27 років ув'язнення та був засуджений на кару смерти (після семидесятиденного перебування в камері смертників вирок змінено на 15 років ув'язнення). Тепер Лук'яненко є головою УРП і народним депутатом. Кандидатом є і голова Львівської обласної Ради Вячеслав Чорновіл та інші.

Підсумовуючи, хочемо ще й ще раз підкреслити, що український народ саме тепер стоїть перед пильною обсервацією і вирішальним іспитом своєї політичної й національної зрілости. Перше грудня 1991 року буде днем цього іспиту. Кожен думаючий українець мусить твердо усвідомити, що партія усього зла — Комуністична партія ідеологічно збанкрутувала, її вже ніхто не вірить, але тверде ядро її ще живе: мрії її панівної кліки про поворот до найбільш казкових і вишуканих привілеїв, пов'язаних з владою в Україні, ще не вмерли. Не забуваймо також, що великодержавний шовінізм московського центру ще не похований на віки-вічні. Речник сталінського „Союзу" полк. Віктор Алкснiс після путчу сказав: „Я є військова особа і знаю, що поразка в одній битві ще не є поразкою всієї війни". Ворог демократії і національного визволення ще буде намагатись руйнувати здобутки демократії, вільну заповзятливість у господарстві та сіяти хаос, злобу, антаґонізм і релігійну ворожнечу серед етнічних і релігійних груп у різних республіках, прикладом цього є мусулманський Азербайджан і християнська Вірменія, а зокрема Україна. Не забуваймо також і провокативну заяву Єльцина про можливу ревізію українських кордонів...

Щождо дальшого існування ДЦ УНР скажемо коротко. Як відомо, в листопаді ц.р. сповниться 71 рік, як Уряд УНР знаходиться в екзилі. З бігом часу відійшов його провід — будівничі УНР ще на рідних землях. Відійшли і відходять їх послідовники, але віра в ідеї УНР ніколи не згасла. Визвольна концепція, як сказав св. п. президент Микола Лівицький, означає: „...цілковита ліквідація теперішнього окупаційного режиму, цілковите відірвання від імперіялістичної Москви"'. А „це значить, що має бути відновлений той стан, в якому було б можливе повсякчасне народне волевизволення українського народу, як це було за часів української держави — Української Народної Республіки". Лише за таких умов ДЦ УНР в екзилі скличе спеціяльну сесію УНРади, на якій урочисто заявить, що він гідно виконав свою місію перед українським народом і готовий передати свої мандати владі вільної незалежної і соборної Української Держави. А для того, щоб здобути цю щасливу хвилину перед нами ще багато нескінченої і почесної праці. Віримо, що ця хвилина гряде і прийде незабаром.